

סרטון חזבאללה על המתקן התת-קרקעי עמאד 4 – תגובות ומשמעויות

22 באוגוסט 2024

עיקרים

- ◀ ב-16 באוגוסט 2024, פרסם חזבאללה סרטון שחשף את עמאד 4, מתקן תת-קרקעי לאחסון טילים מדויקים ורקטות כבדות. הארגון איים כי הטילים מסוגלים לפגוע במטרות בכל שטח ישראל, מהצפון ועד אילת.
- ◀ כלי תקשורת המזוהים עם חזבאללה ציינו כי הסרטון כולל מסרים שמכוונים לעבר ישראל, ובהם יכולות הטילים המדויקים וארוכי הטווח של חזבאללה, היקף המערך התת-קרקעי המבוצר של הארגון ואזהרה מפני ניסיון לפתוח במלחמה כוללת.
- ◀ פוליטיקאים, פעילים חברתיים ועיתונאים מתנגדי חזבאללה מתחו ביקורת על הארגון בעקבות פרסום הסרטון. הם טענו כי הסרטון מבוסס על בינה מלאכותית והאשימו כי חזבאללה הופך את כל לבנון למטרה עבור התקיפות הישראליות.
- ◀ חשיפת המתקן הבליטה את חשיבות מערך המנהרות התת-קרקעיות בעיני חזבאללה שנועדו לאחסון אמצעי לחימה, מיגון פעילים, ללחימה וביצוע תקיפות לשטח ישראל.
- ◀ להערכתנו, פרסום הסרטון הוא חלק מלוחמת התודעה של חזבאללה במסגרת ניסיונותיו להעצים פומבית את יכולותיו הצבאיות ולהרתיע את ישראל מהסלמה וממלחמה כוללת.¹ כמו כן, ניתן לראות את התזמון של פרסום הסרטון במקביל למשא ומתן להפסקת אש במלחמה ברצועת עזה כחלק מ"חזית התמיכה" של חזבאללה בחמאס וניסיון להפעיל לחץ על ישראל לקבל את דרישות חמאס.

המתקן התת-קרקעי עמאד 4

סרטון חזבאללה

- ◀ ב-16 באוגוסט 2024, פרסם חזבאללה סרטון באורך 4:36 דקות בשם "ההרים שלנו, המחסנים שלנו", בו חשף את עמאד 4, מתקן תת-קרקעי לאחסון טילים מדויקים ורקטות כבדות. בסרטון, שכלל כתוביות בעברית ובאנגלית, נראתה מנהרה רחבה, בה נסעו משאיות שנשאו משגרים עם טילים ורקטות. ברקע הסרטון נשמע קטע מנאומו של מזכ"ל חזבאללה, חסן נצראללה, העוסק ביכולות הטילים המדויקים של הארגון, אשר לטענתו מסוגלים לפגוע במטרות בכל שטח "בפלסטין הכבושה", מהצפון ועד אילת. בסיום הסרטון מופיע פסוק מהקוראן (סורה 44, פסוק 10), בו נכתב: "צפה לבואו של יום אשר בו יביאו השמים עשן לעין כל", פסוק זה מצוטט לעיתים כלשון איום (ערוץ הטלגרם של זרוע ההסברה הקרבית של חזבאללה, 16 באוגוסט 2024).

¹ להרחבה, ראו מחקר של מרכז המידע מ-11 ביולי 2024: "[מדיניות הפעלת הכוח של חזבאללה בלחימה נגד ישראל](#)".

מתוך סרטון חזבאללה על עמאד 4 (ערוץ הטלגרם של זרוע ההסברה הקרבית של חזבאללה, 16 באוגוסט 2024)

פרשנויות לגבי הסרטון

◀ "מקור" בחזבאללה אמר כי הטילים המדויקים שהוצגו בסרטון על עמאד 4 מוכיחים את עוצמת האש של הארגון ואת יכולתו להגיע ליעדים שאותם הוא בוחר. עוד ציין "המקור" כי ההתייחסות לעמאד 4 מלמדת כי יש מספר מתקנים תת-קרקעיים (ערוץ אלערבי, 16 באוגוסט 2024).

◀ "מקורות" מקורבים לחזבאללה ציינו כי שם המתקן הוא מחווה לעמאד מע'ניה, שהיה המפקד הצבאי של חזבאללה ונהרג בשנת 2008, וכי הוא פיקח בעצמו על מתקן עמאד 4 עם צוות מיוחד מטעם מזכ"ל חזבאללה, חסן נצראללה. כמו כן, "המקורבים" ציינו כי המתקן הוא עדות "לכישלון" האסטרטגיה הישראלית במניעת העברת אמצעי הלחימה לחזבאללה ואישור כי הארגון מסוגל להסתיר את יכולותיו מהמודיעין הישראלי. במקביל, הצגת המתקן נועדה לעודד את תומכי חזבאללה ולשלוח מסר למתנגדי חזבאללה בזירה הפנים-לבנונית כי "אם אתם ממתנינים לתבוסה שלנו, זה לא יתרחש כי אנחנו מסוגלים להגן על עצמנו ויכולים להתחיל במלחמה ומוכנים לקראתה, אבל אנחנו לוקחים את הזמן כדי לשמר את האחדות הלאומית ולשמור על הרגישויות הפנימיות" (אלנהאר, 17 באוגוסט 2024).

◀ חבר הפרלמנט מטעם חזבאללה, חסן עז אלדין, ציין כי הסרטון מדגיש ל"אויב" שוב כי חזבאללה מוכן לכל תרחיש חריג, לכל הפתעה ולכל "מעשה טיפשי" שישראל עלולה לעשות. הוא הבהיר כי בחזבאללה לא מעוניינים במלחמה כוללת, אבל הם ערוכים לקראת "כל רעיון שעולה במוחו של האויב", אם הוא ירצה להוביל את האזור להרחבת המלחמה. עוד אמר כי הפרסום של הסרטון בצל המשא ומתן בדוחה על הפסקת אש ברצועת עזה הוא בגדר קריאת תיגר ומסר עוצמתי לישראל שחזבאללה אומר אמת כשהוא מדבר על יכולותיו, אמצעיו ומאזן הכוח בהתמודדות עמה (אלמרכזיה, 17 באוגוסט 2024).

◀ ערוץ אלמנאר של חזבאללה ציין כי הסרטון כולל מספר מסרים (אלמנאר, 16 באוגוסט 2024):

- ◆ הצגת יכולות הטילים של חזבאללה.
- ◆ המתקן הוא בגודל של עיר ולא ניתן לדעת היכן הוא מתחיל, היכן הוא מסתיים ולמה הוא מחובר.
- ◆ הפגנת "רמת גבוהה ביותר של סודיות" בכל הנוגע ליכולות הטילים של חזבאללה.

- ◆ המתקן ממוקם עמוק מתחת לאדמה, והוא לא רק נמצא מעבר ליכולות המודיעין של "האויב", אלא גם מספק הגנה נגד ניסיונות פגיעה מצד "האויב".
- ◆ הסודיות של המתקן והחסינות שלו מנטרלים מכות מקדימות ישראליות כלשהן נגד יכולות הטילים של חזבאללה.
- ◆ הצגת המספר "4" בסרטון מצביעה על כך שמדובר רק באחד מתוך סדרה של מתקנים שמספרם המדויק אינו ידוע.
- ◆ ל"התנגדות" תהיה יכולת למכה שנייה, בהתאם לספרות האסטרטגית.
- ◆ יכולות "ההתנגדות האסלאמית", ובמיוחד יכולות הטילים שלה, מוכנות במלואן להגנה על לבנון.
- ◀ "מקור" בחזבאללה אמר כי הטילים המדויקים שהוצגו בסרטון על עמאד 4 מוכיחים את עוצמת האש של הארגון ואת יכולתו להגיע ליעדים שאותם הוא בוחר. עוד ציין "המקור" כי ההתייחסות לעמאד 4 מלמדת כי יש מספר מתקנים תת-קרקעיים (ערוץ אלערבי, 16 באוגוסט 2024).
- ◀ ערוץ אלמיאדין, המזוהה עם חזבאללה, דיווח כי המתקן מצויד בעשרות משגרים של טילים בעלי ראשי קרב כבד של 220 מ"מ ו-303 מ"מ ושל טילים נוספים. לפי הדיווח, המתקן כולל אזורי אחסון אמצעי לחימה (אמל"ח) ותחמושת, והוא בעל יכולת לקבל פקודת שיגור טילים מהנהגת חזבאללה תוך דקות ספורות באופן מוצפן. עוד נטען כי במתקן יש צוות לוגיסטי וצוותי פיתוח, אבטחה, עתודה וירי שמקבלים פקודות שיגור על בסיס נקודות ציון שהוכנו מראש. כמו כן, במתקן קיים בית חולים שדה והוא מסוגל לספק את צרכי השוהים בו לתקופה שנעה בין שמונה חודשים לשנה שלמה. בדיווח צוין כי מדובר במתקן אחד מתוך מספר מתקנים המכילים טילים גדולים יותר, כבדים יותר ומדויקים יותר (אלמיאדין, 16 באוגוסט 2024).
- ◀ עלי חידר, כתב היומון הלבנוני אלאח'באר, המזוהה עם חזבאללה, טען כי באמצעות חשיפת מתקן עמאד 4, סיפק חזבאללה "לאויב" דוגמה והצצה ליכולות האסטרטגיות שלו ולאופן שבו הן מוגנות, וזאת כמהלך הרתעתי אשר "טורף את הקלפים" ואשר נועד למנוע מישראל לבצע "כל טעות בשיקול הדעת אשר תביא לאפשרויות צבאיות רחבות". לפי המאמר, הסרטון גם נועד לשלוח מסר לישראל כי היכולות הצבאיות של חזבאללה מבוצרות וכי מדובר באתגר עבור הצבא הישראלי בכל הנוגע להתמודדות איתן. מסר נוסף הוא שחזבאללה מסוגל לשמר את יכולותיו לפני הירי וגם לאחר הפעלת האש מצדו. עוד צוין כי הצגת הסרטון הגיעה במקביל לביקורו של השליח האמריקאי המיוחד, עמוס הוכשטיין, שניסה להביא להפחתת ההסלמה, שמשמעותה אי תגובה מצד חזבאללה לסיכול של המפקד הצבאי, פואד שכר. על כן, חזבאללה מבקש להראות כי הוא כבר עבר לשלב ההכנה המבצעית להוצאת התגובה לפועל, תוך שהוא גורם לישראל לתהות אילו עוד "הפתעות" יש לארגון (אלאח'באר, 17 באוגוסט 2024).
- ◀ אתר החדשות אלעהד של חזבאללה ציין כי אף שמדובר בסרטון קצר, הוא מכיל שורה ארוכה של מסרים, תוצאה של עשרות שנים של תכנון, ביצוע והכנה. המסר הראשון טמון בשם המתקן, עמאד 4, ממנו ניתן להסיק כי ישנם לפחות שלושה מתקנים נוספים – 1, 2 ו-3, עם אפשרות לקיומם של מתקנים נוספים. המסר השני הוא של הרתעה הגנתית באמצעות הצגת מתקן שמייצג מודל ספציפי של "מבנה הגנתי יוצא דופן" שמאפשר לנהל

עימות ארוך ומתמשך וכולל עשרות מתקנים דומים על פני שטח נרחב ומורכב. המסר השלישי והאחרון הוא שהמתקנים הצבאיים של חזבאללה מספקים ל"התנגדות" הפלסטינית תמיכה חיונית בעמדתה ובעתידה בעיתוי רגיש זה מול "הנוקשות" הישראלית, לנוכח המשא ומתן על הפסקת אש ברצועת עזה (אלעהד, 18 באוגוסט 2024).

ציון כי המשגר שתועד ליד פתח של המנהרה שהיה מכוסה בדלתות ברזל גדולות נשא רקטות מסוג M302/B302, המכונות ח'יבר-1. מדובר ברקטות בקוטר 302 מ"מ מתוצרת המרכז הסורי למחקרים מדעיים של משרד ההגנה הסורי, שנושאות ראש קרב במשקל 150 ק"ג ומגיעות לטווח של 100-150 ק"מ. חזבאללה עשה שימוש ראשון ברקטה במהלך מלחמת לבנון השנייה ביולי 2006 (חשבון X של Nashab_32, 16 באוגוסט 2024).

מימין: רקטות ח'יבר-1 על המשגר בתוך מתקן עימד 4. משמאל: משגר עם רקטות ח'יבר-1 בפתח שיגור של המנהרה (ערוץ הטלגרם של זרוע ההסברה הקרבית של חזבאללה, 16 באוגוסט 2024)

מניר אלרביע מהיומון הלבנוני העצמאי אלמדן ציון כי היקפו של מתקן עמאד 4 וההסתעפויות הרבות שלו נועדו להראות כי המנהרות או הערים התת-קרקעיות של חזבאללה יכולות לקשר בין אזורים ומחוזות שונים. אלרביע הוסיף כי הביצורים של המתקן נועדו להראות כי הוא מוגן מפני תקיפות עם אמצעי לחימה רגילים, וזאת על רקע התקיפה הישראלית בכפרכלא שלושה ימים קודם לכן, שנטען כי נעשה בה שימוש ראשון בפצצות חודרות ביצורים. בנוסף, חזבאללה ביקש להרתיע את ישראל מהכשלת המשא ומתן על הפסקת אש ברצועת עזה ולבהיר לה כי אינו מוטרד מהאיומים הישראליים שהועברו באמצעות שליחים בינלאומיים (אלמדן, 17 באוגוסט 2024).

מנהל המשרד של אלג'זירה בלבנון, מאזן אבראהים, ציון כי הסרטון נועד להציג את מאגר הטילים המדויקים של חזבאללה ולשלוח מסר כי הארגון מוכן להילחם בכל קרב עתידי וכי מה שישראל יודעת על יכולות הטילים של חזבאללה הוא "פחות ממה שיש לו בפועל". אבראהים הוסיף כי הסרטון גם נועד להבהיר לישראל כי אין טעם במכה מקדימה מאחר שיש לחזבאללה עשרות בסיסים שלא ניתן להגיע אליהם. כמו כן, אבראהים ציון כי

חזבאללה השלים את בנק המטרות מאחר שהטילים במתקן עמאד 4 מסוגלים לפגוע בכל היעדים בישראל שתועדו בסרטונים של הכטב"ם הדהד² (לבנון, 24, 16 באוגוסט 2024).

ביקורת נגד חזבאללה בעקבות הסרטון

פוליטיקאים, פעילים חברתיים, עיתונאים ותושבים בלבנון, בעיקר מהקהילה הנוצרית, תקפו את חזבאללה על רקע פרסום הסרטון והאשימו את הארגון בשימוש בבינה מלאכותית כדי להפגין יכולות שאינן קיימות ובהעדפת האינטרסים שלו על חשבון ביטחונם של הלבנונים. להלן התבטאויות עיקריות:

◆ ראש מנגנון המדיה והתקשורת במפלגת הכוחות הלבנוניים, שארל ג'בור (Charles Jabbour), אמר כי סרטון חזבאללה נועד לשלוח מסר לישראל לגבי המחיר של מלחמה פתוחה, אך הוא גם נועד להפחיד את הציבור הלבנוני ולהשאיר בפניו רק את האפשרות של כניעה מול כלי הנשק של חזבאללה. ג'בור הבהיר כי "אנחנו לא פוחדים, אנחנו לא ניכנע, אני מסרב לחיות עם עמאד 4" (חשבון X של Jabbour 20 באוגוסט 2024).

◆ הפעיל למען יישום החלטה 1701, ריימונד חכים (Raymond Hakim), טען בחשבון שלו ברשת X (כמאה אלף עוקבים), כי מומחים זרים ממספר מדינות ביצעו בדיקה מעמיקה לסרטון של חזבאללה והתברר כי שמונים אחוזים ממנו הינם תוצר של בינה מלאכותית, כאשר רק עשרים אחוזים הינם אמיתיים וצולמו במנהרות בעומק של שלושים מטרים מתחת לאדמה ומובילות למתקן הגרעיני בנטנז, שבמחוז אצפהאן באיראן. לסיום, כתב חכים: "הסתכלו על החבורה, לא רק שקרנים מעל פני האדמה, אלא גם מתחתיה" (חשבון X של ריימונד חכים, 18 באוגוסט 2024). בפוסט נוסף, פרסם חכים סרטון המתעד את תקיפת חיל האוויר נגד מחסני אמל"ח של חזבאללה בבקעת הלבנון ב-19 באוגוסט 2024 וכתב: "[חזבאללה] הציג להם [לישראלים] באופן רשמי את סרטון עמאד 4 ואמר להם 'בואו והשמידו את לבנון'... וזה מה שקרה הלכה למעשה". הוא הוסיף התגיות "#עמאד_4", "#בקעת הלבנון" ו"#בעלבכ" (חשבון X של ריימונד חכים, 20 באוגוסט 2024).

◆ העיתונאית הלבנונית, מרים מג'דולין אללחאם (Mariam Majdoline al-Lahham), פרסמה סרטון בחשבון שלה ברשת X (כ-19.5 אלף עוקבים), בו מתחה ביקורת קשה על חזבאללה והאשימה אותו כי הוא מעניק לישראל תירוץ להרחבת בנק המטרות שלה בלבנון. היא טענה כי חזבאללה עשה שימוש בבינה מלאכותית ותלת ממד באיכות HD להפקת הסרטון. כמו כן, היא התריסה כי חזבאללה מצהיר שאין מטרות רק מתחת לאלצ'אחיה אלג'נוביה בבירות אלא שכל לבנון היא "מתחם ביטחוני ששייך לכם" ולכן אין ללבנונים אף מקום בטוח. אללחאם גם לגלגה על חזבאללה שבתגובה לתקיפה הישראלית עם

² חזבאללה פרסם שלושה סרטונים של אתרים ביטחוניים ואזרחיים בצפון ישראל, שלטענתו תועדו על ידי כלי טיס בלתי מאויש (כטב"ם) לאיסוף מודיעין מדגם הדהד (דוכיפת). הסרטון הראשון פורסם ב-18 ביוני 2024 וכלל תיעוד של אזור חיפה והקריות; הסרטון השני פורסם ב-9 ביולי 2024 והתמקד בבסיסי צה"ל ברמת הגולן; הסרטון השלישי פורסם ב-24 ביולי 2024 והתמקד בבסיס חיל האוויר רמת דוד.

הפצצות החוזרות בכפרכלא, הוא "הפגיז" את ישראל עם הסרטון שהותאם למקצב דבריו המוקלטים של המזכ"ל חסן נצראללה ועוד השקיע "בפרטים הקטנים של עיצוב הפנים" של המתקן התת קרקעי יותר מאשר "בהתנגדות" עצמה. בסיום הסרטון, זעמה אלחאם על כך שחזבאללה יכול לממן בניית תעלות ומלונות מתחת לאדמה, אבל לא יכול לממן בנייה של מקלטים ולהגן על העקורים מדרום לבנון או לשלם פיצויים למשפחות ההרוגים (חשבון X של MajdolinLahham, 16 באוגוסט 2024).

מרים מג'דולין אלחאם בסרטון הביקורת על חזבאללה
(חשבון X של MajdolinLahham, 16 באוגוסט 2024)

◆ ג'וני מטר (Johny Matar), נוצרי המתנגד לחיזבאללה, שיתף פוסט בחשבון X שלו (68 אלף עוקבים) הכולל סרטון המתעד את תקיפת חיל האוויר בבקעת הלבנון. הוא לגלג על סיסמת חזבאללה "נגן ונבנה" וטען כי משמעותה "נגן על מערך הטילים בין בתייהם של חסרי הגנה ונבנה את עמאד 4 מתחת לחדריהם" (חשבון X של ג'וני מטר, 19 באוגוסט 2024).

מנהרות חזבאללה - רקע

◀ הסרטון על עמאד 4 סיפק הדגמה של מערך המנהרות התת-קרקעיות של חזבאללה. לפי תחקיר שפורסם ביומן הצרפתי הליברסיון, חפירת מנהרות בלבנון החלה על ידי ארגוני הטרור הפלסטיניים בשנות השישים של המאה הקודמת, אולם חזבאללה השתלט עליהן בשנות השמונים והרחיב את החפירות, בין השאר בסיוע צפון קוריאני. מערך המנהרות של חזבאללה הורחב לאחר מלחמת לבנון השנייה בשנת 2006 והוא מגיע לאורך של מאות קילומטרים, ככל הנראה עד סוריה, ולעומק של 40-80 מטרים. עוד דווח בתחקיר כי חפירת המנהרות בדרום לבנון התבצעה באופן ידני, באמצעות פטישי אוויר או מכונות הידראוליות אחרות, בקצב של 15 מטרים בחודש. כמו כן, נטען בתחקיר כי לאחר תחילת הלחימה ב-8 באוקטובר 2023, ישראל הטילה פצצות זרחן לבן בדרום לבנון וזיהתה לפחות 12 פתחי מנהרות שהותקפו (הליברסיון, 18 בפברואר 2024).

◀ ב-4 בדצמבר 2018, החל צה"ל במבצע "מגן צפוני" בעקבות חשיפת מנהרת חזבאללה שהחלה במבנה מגורים בדרום כפרכלא בדרום לבנון וחדרה כארבעים מטרים לתוך שטח ישראל. לאורך המבצע, שנמשך עד 13 בינואר 2019, אותרו ונוטרלו שש מנהרות של חזבאללה שחדרו לשטח ישראל. המנהרה הגדולה שהתגלתה

חדרה למרחק של עשרות מטרים לשטח ישראל, בין זרעית לשתולה, והגיעה לאורך מאות מטרים, לגובה של שני מטרים ולעומק של 55 מטרים וכללה מסילות לשינוי פסולת ומערכות חשמל ותאורה.³

55 מטרים מתחת |
כחמישים וחמישה מטר מתחת לאדמה

**מימין: פעיל חזבאללה שתועד במנהרה (אתר דובר צה"ל, 4 בדצמבר 2018).
משמאל: מנהרת חזבאללה בעומק 55 מטר (אתר דובר צה"ל, 29 במאי 2019)**

◀ משרד האוצר האמריקאי הטיל סנקציות על אגודת "ירוק ללא גבול" שמסייעת לחזבאללה בהסוואת הפעילות הצבאית של הארגון בדרום לבנון. בהודעה נאמר כי עמדות של "ירוק ללא גבול", שלכאורה הוקם כדי להגן על איכות הסביבה בלבנון, מספקות מסווה עבור מחסנים תת-קרקעיים של חזבאללה ועבור המנהרות לאכסון תחמושת, ובכך מונעים מכוח יוניפי"ל לוודא את יישום החלטה 1701 (אתר משרד האוצר האמריקאי, 16 באוגוסט 2023).⁴

³ להרחבה, ראו מחקר של מרכז המידע מ-15 בינואר 2019: "[סיום מבצע "מגן צפוני" לחשיפה ונטרול מנהרות חזבאללה בגבול הצפון](#)".

⁴ להרחבה, ראו מחקר של מרכז המידע מ-19 בפברואר 2020: "[אגודת "ירוק ללא גבול": ארגון איכות סביבה לבנוני המשתף פעולה עם חזבאללה ומסייע לפעילות הארגון בקרבת הגבול עם ישראל](#)".